

15. Perelyhina O. Problemi pyttania atrybutsi predmetiv khudozhnoho sribla (na prykladi kolektsii Lvivskoho istorychnoho muzeiu). URL: volyn-kray-mus.at.ua/ (data zvernennia: 19.04.2022).

16. Ursu N. Zhyvopysna diialnist inozemnykh myttsiv na zemliakh Kamianechchyny u XVIII-XIX stolittiakh. URL: www.info-library.com.ua/ (data zvernennia: 19.04.2022).

THE REPRESENTATION OF MUSICAL INSTRUMENTS AND MUSICIANS IN VOLYN ICON

Pazyniuk Maria – applicant for higher education III (postgraduate study)
level of specialty 023 «Fine arts, decorative art, restoration»,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

The peculiarities of the image of traditional musical instruments on the icons of the Volyn icon painting center were studied, the peculiarities of the sacred art of Volyn were characterized through the prism of the analysis of the spiritual heritage of the region's icons. Musical instruments in the hands of painted icons characterize primarily the works of the folk trend of Ukrainian icon painting, giving them not only a special mood, but also geographical specifics and national identity. It was discovered that the motives of the image of musical instruments in the structure of the icon is evidenced by a combination of two types of art - music and painting in Ukrainian traditional culture, as well as attempts to bring the Saints closer to real life of lay people.

Key words: icon, musical instrument, icon painters, art, iconography, composition.

UDC 7.046:780.6

REPRESENTATION OF MUSICAL INSTRUMENTS AND MUSICIAN BY VOLYN ICON PAINTERS

Pazyniuk Maria – applicant for higher education III (postgraduate study)
level of specialty 023 «Fine arts, decorative
art, restoration», Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

The peculiarities of the image of traditional musical instruments on the icons of the Volyn icon painting center were studied, the peculiarities of the sacred art of Volyn were characterized through the prism of the analysis of the spiritual heritage of the region's icons.

Traveling printing houses played a significant role in the history of the development of icons, because they spread iconographic schemes, formed visual images of the characters of Scripture, compositionally determined the significance of the depicted figures and objects.

The manuscript tradition of the Volyn region is represented by a unique example of the book's art – the Peresopnytsia Gospel, which is kept in Kyiv, at the Institute of Manuscripts of the V. Vernadsky National Library of Ukraine. It is worth noting that the school of Volyn icon painting has always been original and unique approach. Volyn icon painters mastered the art of icon painting, were able to combine different styles, had their own creative style of embodying sacred ideas in picturesque images, which were closely intertwined with everyday life and people's lives.

The discovery of Volyn icon painting was perhaps the greatest event in Ukrainian art criticism at the end of the XX century. His research is primarily related to the appearance of museum collections of icon painting in historic Volyn. Musical instruments in the hands of painted icons characterize primarily the works of the folk trend of Ukrainian icon painting, giving them not only a special mood, but also geographical specifics and national identity.

According to many researchers, the work of the outstanding Ukrainian painter Yov Kondzelevych, who managed to organically combine Eastern and Western European icon-painting traditions, can be considered the pinnacle of professional painting in Volyn.

The image of musicians and musical instruments on Ukrainian early modern icons of the Last Judgment is a rather interesting feature of contemporary iconography, which convincingly demonstrates the wide variety of cultural layers. Icons of the Last Judgment, which in their content reflect the eschatological aspects of the Last Judgment of God, are clearly distinguished from other Ukrainian early modern icons primarily by their democratic character.

It was discovered that the motives of the image of musical instruments in the structure of the icon is evidenced by a combination of two types of art – music and painting in Ukrainian traditional culture, as well as attempts to bring the Saints closer to real life of lay people.

Key words: icon, musical instrument, icon painters, art, iconography, composition.

Надійшла до редакції 10.05.2022 р.

УДК 75.071.1:069.426(477)

ТВОРИ ТЕТЯНИ ЯБЛОНСЬКОЇ В КОЛЕКЦІЇ ДИРЕКЦІЇ ХУДОЖНІХ ВИСТАВОК УКРАЇНИ

Ситник Ірина Володимирівна – аспірантка кафедри образотворчого мистецтва,
Київський університет ім. Б. Грінченка, м. Київ
<http://orcid.org/0000-0003-4501-9541>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpnmk.vi40.527>
i.sytnyk.asp@kubg.edu.ua

Досліджується творчий доробок української мисткині Тетяни Яблонської (1917–2005) із фондів Дирекції художніх виставок Міністерства культури та інформаційної політики України (Дирекція). Через Дирекцію пройшли майже всі твори художниці, які сформували важливу частину колекцій в музейних збірках України. Застосовуючи історико-хронологічний і культурологічний методи, аналізується інформація про наявність творів Т. Яблонської у фондах Дирекції, з'ясовується хронологія їх переміщення у музейні колекції України, виявляються невідповідності в інформації інвентарних карток музеїв щодо атрибуції окремих полотен. Завдяки аналізу облікових даних Дирекції художніх виставок України у дослідженні відновлено назви й датування творів Т. Яблонської з Національного художнього музею України в Києві й Харківського художнього музею.

Ключові слова: Тетяна Яблонська, український живопис, Дирекція художніх виставок України, атрибуція творів, музейні фонди.

Постановка проблеми. Дослідження творчої спадщини Т. Яблонської в музейних фондах України є вкрай важливим, оскільки на сьогодні цілісно й системно художній доробок мисткині в колекціях музеїв України не вивчався. Актуальним постає питання дослідження збірки творів Т. Яблонської в Дирекції художніх виставок України – осередку комунікації музейних установ із художниками, митцями, науковцями. Слід підкреслити, що переважна більшість музейних колекцій з творами художниці сформувалась за підтримки держави, завдяки централізованій роботі Дирекції художніх виставок України. Постає Т. Яблонської та її художня діяльність суттєво вплинула на українське образотворче мистецтво другої пол. ХХ ст. Історико-соціальні зрушення й особиста творча енергія спонукали мисткиню до змін художньої мови: від соцреалістичної парадигми крізь фольклорні пошуки та художні екзистенції до повернення у класичний простір. Численні живописні й графічні твори не тільки презентують майстерність і талант Яблонської, а є важливими маркерами періодів української образотворчості другої пол. ХХ ст.

Творчий шлях Т. Яблонської охоплює період із 1935 р. до початку 2000-х років. Значна кількість полотен, завдяки діяльності Дирекції художніх виставок, зберігається в музейних колекціях країн колишнього Радянського Союзу, зокрема, зібраннях обласних та регіональних музеїв України. Дирекція художніх виставок України при Міністерстві культури України системно закуповувала твори художниці, чим поступово збагачувала культурну спадщину країни. Дирекція – офіційний державний плацдарм, за допомогою якого молоді митці мали можливість представити свої роботи всім поціновувачам мистецтва.

Саме тому дослідження художньої спадщини Тетяни Яблонської в колекції Дирекції художніх виставок України є важливим і актуальним. Адже варто, по-перше, підкреслити значення Дирекції як інституції зі збереження і поширення національного мистецтва; по-друге, систематизувати творчість Т. Яблонської, долучити й уточнити інформацію про експозиційний рух і атрибуцію творів живопису і графіки.

Стаття мистецтвознавця К. Мамаєвої в журналі «Образотворче мистецтво» (2016, № 3) «Дирекція художніх виставок. Пройдені рубежі» ґрунтовно досліджує діяльність Дирекції художніх виставок за майже 80 років роботи та висвітлює коло актуальних питань, зокрема, проблему переміщення Дирекції та фондів у непристосоване для збереження творів приміщення; безрезультатну історію створення виставкового павільйону Дирекції; байдужого ставлення держави до культури та збереження спадщини [3]. У 2017 р. Дирекцією виданий каталог «Т. Яблонська. До 100-річчя від Дня народження», що містить репродукції та атрибуцію всіх творів, що знаходяться в Дирекції станом на 2017 р. (24 твори) [9].

Мистецька спадщина Т. Яблонської доволі відома широкому загалу й науковій спільноті, проте, зовсім недослідженим залишається питання закупівлі й збереження мистецьких творів: детальний аналіз матеріалів Дирекції вперше розкриває зазначені аспекти.

Мета статті – дослідити збірку творів Т. Яблонської у фондах Дирекції художніх виставок України.

Серед завдань – уточнити атрибуцію творів із музеїв України шляхом аналізу та співставлення з обліковою інформацією Дирекції художніх виставок.

Дослідження побудовано за принципом об'єктивності із застосуванням загальнонаукових і спеціалізованих методів, зокрема, історико-хронологічного, ретроспективного й культурологічного. Опрацювання архівних документів сприятиме впровадженню їх до наукового простору та мистецтвознавчого обігу.

Виклад матеріалу дослідження. Дирекція художніх виставок України Міністерства культури України відіграє вагомую роль у житті та творчості художників. Фонди Дирекції містять твори майстрів, які є визнаними класиками, зокрема, Т. Яблонської, М. Глуценка, С. Шишка, В. Полтавця, В. Одайника, П. Сльоти, Є. Волобуєва, О. Лопухова, В. Карпанюка, М. Примаченко, М. Китриша, В. Омеляненка. Слід зауважити, що фонди постійно поповнюються новими надходженнями [5].

Висвітлюючи творчий доробок Т. Яблонської в Дирекції художніх виставок, варто окреслити повноваження цієї установи як державного закладу. Архіви ЦДАМЛМУ містять відомості про Дирекцію художніх виставок України з 1944 до 1973 рр. За даними архіву, Дирекцію створено згідно Постанови Комітету у справах мистецтв у 1935 р. як центр «пропаганди мистецтва серед народу» [2]. Ці дані підтверджено і в статуті Дирекції. Нині, згідно статуту установи 2020 р., Дирекція є державним закладом культури, утвореним для вивчення, збереження та використання творів образотворчого, декоративного та народного мистецтва, залучення громадян до надбання національної та світової культурної спадщини [7].

Майже весь період існування Дирекція підпорядкована Міністерству культури УРСР та, за роки державної незалежності, Міністерству культури України. Унікальність організації полягає у функціональних обов'язках, які відрізняються від сталого уявлення про музейний заклад. Один із головних напрямів її діяльності – централізована закупівля творів мистецтва та їх розміщення у музейних установах країни, завдяки чому формується культурна спадщина в фондах музейних закладів України [5]. Окрім закупівель, здійснюється виставкова та наукова діяльність, «активна популяризація в Україні та за її межами досягнень вітчизняного мистецтва» [5].

Очолоє державний культурно-мистецький заклад заслужений працівник культури України, мистецтвознавець Ольга Петрівна Говдя (директор закладу з 2003 р., в.о. у 2005-2007 рр., із 2007 р. – директор). У Дирекції працювали відомі мистецтвознавці, корифеї досліджень української образотворчості, зокрема, В. Цельтнер, В. Гальцов, О. Найден, М. Склярська, Г. Небожатко, К. Нагай. Сьогодні збереженням мистецької спадщини опікуються А. Чужих, К. Скирда, О. Ігнат'єва, Н. Лавренова, О. Зікєєва, В. Сокур, А. Самченко, Г. Пригода [5].

Серед масштабних проєктів Дирекції – персональні виставки визначних майстрів українського мистецтва: Т. Яблонської, С. Шишка, В. Пузиркова, В. Непийпива, В. Франчука, М. Глушенка.

В обліковій документації (облікова картка автора) Дирекції зазначено: Тетяна Нилівна Яблонська (1917–2005 рр.), народний художник СРСР, член-кореспондент Академії мистецтв СРСР, НСХУ, Лауреат Державних премій СРСР 1979 р., Герой України [4].

Історія формування збірок через Дирекцію віддзеркалює всі періоди творчості мисткині, від років війни, перших повоєнних творів, полотен декоративного періоду творчості й філософських міркувань до ліричних натюрмортів останніх років. Творчий доробок Т. Яблонської в колекції Дирекції налічує 24 роботи, з них двадцять три твори олійного живопису з (1952-1995 рр.) та один графічний твір 2001 р. у техніці пастель.

Кількість її творів, обіг яких зафіксовано Дирекцією у 1945-2004 рр. налічує 262 облікові одиниці. Аналіз розподілу творів дає можливість скласти загальну картину закупівлі та поповнення музейних колекцій країни.

Найбільша колекція мистецького доробку художниці в Україні знаходиться у Національному художньому музеї Києва: вісімдесят шість полотен живопису і двадцять три графічних рисунка й охоплює період творчості 1938-1999 рр. Друге місце за кількістю творів Т. Яблонської посідає Запорізький обласний художній музей, у якому знаходиться 26 живописних і 7 графічних творів за період 1945-2005 рр. Завдяки діяльності Дирекції, мистецька творчість художниці представлена в музеях Одеси, Донецька, Харкова, Луганська, Чернігова, Севастополя, Львова, Ужгорода та багатьох інших міст України.

На сьогодні в Дирекції знаходяться її 24 твори, що надійшли, згідно зазначених у облікових документах записках, у 1986-2004 рр. Серед них твори, датовані надходженням від 26 грудня 1986 року:

- «Весняний туман», 1985 р., полотно, олія, 60x60;
- «Квітнуть сливи», 1985 р., полотно, олія, 52x68;
- «Літній ранок», 1985 р., полотно, олія, 41,5x50;
- «Солов'їний час», 1985 р., полотно, олія, 53,5x62.

Полотна Т. Яблонської, закуплені 20 червня 1989 р.:

- «Над Седнівським луком», 1989 р., полотно, олія, 110x125;
- «Весна», 1952 р., полотно, олія, 60x60;
- «Стара груша», 1953 р., полотно, олія, 110x120;
- «Весняне марево», 1985 р., полотно, олія, 60,5x60,5;
- «Весна в Седневі», 1986 р., полотно, олія, 110x110;
- «В квітні», 1986 р., полотно, олія, 48,5x55;
- «Гроза минула», 1986 р., полотно, олія, 100x100;
- «Пейзаж з човном», 1987 р., полотно, олія, 56,5x49,5.

Твори в колекції Дирекції, придбані 24 червня 1992 р.:

- «Відблиск зорі», 1990 р., полотно, олія, 38,5x47;
- «Весна», 1991 р., полотно, олія, 55x61;

- «Крізь віти», 1990 р., полотно, олія, 48x51;
- «Літній вечір», 1987 р., полотно, олія, 58x58;
- «Останній яблучка», 1987 р., полотно, олія, 51x51;
- «У коморі», 1964 р., полотно, олія, 78x100;
- «Зимове світло», 1997 р., полотно, олія, 70x60;
- «Ферма взимку», 1995 р., полотно, олія, 47x54.

Збірка творів Т. Яблонської в колекції Дирекції збагачена роботами, присвяченими Києву з відповідними датами надходження:

- «Осінь у Києві», 1987 р., полотно, олія, 47x48, (24.06.1992 р.);
- «Зима в Києві», 1987 р., полотно, олія, 100x100, (09.08.1989 р.);
- «Київський квітень», 1990 р., полотно, олія, 61x61, (24.06.1992 р.).

Живописні полотна Т. Яблонської в колекції Дирекції доповнює графічний рисунок «Удвох» (2001 р., папір, пастель, 42x31), придбаний в 2004 р.

Облікова картка автора, що зберігається в Дирекції – основний документ, що містить дані передачі творів у музеї із зазначенням актів прийому-передачі, дат закупівлі, розмірів, техніки та дат виконання робіт. Рух художніх творів, надає можливість доповнити атрибуцію творів, а саме уточнити назви та дати робіт, які зберігаються в музейних колекціях України. В ході дослідження з'ясовані питання атрибуції робіт із збірок Харківського художнього музею України та Національного художнього музею України в Києві.

Музейна збірка Харківського художнього музею (ХХМ) містить етюд Т. Яблонської «Ліхтарі» (полотно, олія, 52x63) без зазначення дати виконання цієї роботи в облікових записках Харківського художнього музею. В ході дослідження та безпосереднього візуального вивчення твору мисткині в ХХМ на зворотному боці картини виявлено паспорт Дирекції художніх виставок України з реєстрацією твору, де зазначено дату 15.04.1947 р. На живописній площині внизу прикріплено табличку з прізвищем автора та роком створення: Яблонська Т.Н. «Ліхтарі». Етюд, 1947. У фондово-обліковій документації (облікова картка автора) Дирекції точна дата виконання цього твору теж не зазначена. Облікова картка Дирекції містить дані про передачу цього твору в Харківський художній музей 28.05.1949 р. та дату надходження твору до Дирекції, а саме 15.04.1947 р. Таким чином, завдяки співставленню облікових даних у ході дослідження та оглядом твору безпосередньо в місці зберігання, можемо припустити, що датою створення роботи «Ліхтарі» є 1947 р., що доповнює атрибуцію твору.

Дані облікової картки Т. Яблонської в Дирекції містять інформацію стосовно дати виконання роботи «Етюд до картини «Хліб». Дівчинка з мішками» – 1948 р. [4; 12], яка сьогодні зберігається в Харківському художньому музеї України. За обліковими даними Дирекції робота передана Харківському художньому музею 11 липня 1961 р. Слід зауважити, в інвентарній картці (ЖС 826 КП 2467) Харківського художнього музею дата створення твору відсутня. При візуальному огляді роботи в зазначеному музеї виявлено паспорт реєстрації твору Дирекції художніх виставок на зворотному боці картини з датою 1948 р. і виставкову табличку з даними про автора, назву та дату твору 1948 р. на живописній площині внизу полотна. Співставлення аналітичних даних надає можливість стверджувати дату створення етюд – 1948 р.

У зв'язку з проведенням аналізу облікової документації переданих творів доповнено інформацію щодо атрибуції творів Т. Яблонської також і в Національному художньому музеї України (НХМУ).

У результаті дослідження виникла необхідність визначення за обліковими даними дат створення полотен: «Старий дім. Етюд» (інвентарна картка НХМУ: ЖС–1486, полотно, олія, 58x67), «Човни на Дніпрі» (інвентарна картка НХМУ: ЖС–728, полотно, олія, 37,9x66,1). Оскільки в інвентарних картках НХМУ ця інформація відсутня. Зазначено лише дати передачі цих робіт від Дирекції: «Старий дім. Етюд» за актом 14 від 14.07.1961 р, «Човни на Дніпрі» за актом 14 від 07.07.1983 р. Такі дані актів передачі містить і облікова картка Т. Яблонської з Дирекції художніх виставок України. Важливо, що облікова картка Дирекції містить роки виконання: «Старий дім. Етюд» – 1979 р., «Човни на Дніпрі» – 1946 р. Відтак, завдяки аналізу та співставленню облікових даних Дирекції та НХМУ доповнено атрибуцію зазначених творів, а саме підтверджено рік створення.

Поряд із цим уточнено назву та рік написання твору «Листя тополі» (інвентарна картка НХМУ: ЖС – 262, полотно, олія, 65x65), що зберігається в фонді НХМУ. Реєстр творів та облікова картка, надані в ході дослідження співробітниками музею, не містять інформації щодо року створення цієї роботи. При візуальному огляді та аналізі твору в фондах НХМУ виявлено на звороті назву твору – «Тополине листя». В обліковій картці Дирекції робота зафіксована теж під назвою «Тополине листя». Також облікова картка містить наступні дані: техніку виконання – полотно, олія, дату надходження до Дирекції – 22.10.1945, інформацію стосовно руху художнього твору: участь в VIII Українській

художній виставці в Києві та дату передачі Київському музею українського мистецтва (нині НХМУ) – 23.02.1946 р. Зіставляючи інформацію облікової картки з Дирекції і назву твору на зворотному боці роботи, виявлено, що зазначена робота закуплена Дирекцією у автора 22 жовтня 1945 р., передана до Національного художнього музею 23 лютого 1946 р. за назвою «Тополине листя».

Оригінальна назва твору – «Тополине листя» та документально зафіксоване переміщення полотна надає можливість співставити цю інформацію з матеріалами монографії Л. Владича «Тетяни Нилівна Яблонська», в якій твір «Тополине листя» (1944) брав участь у VIII Українській художній виставці в Києві в 1945 р [1; 48,54]. Відтак, підтверджується назву твору – «Тополине листя» і дата створення – 1944 р.

Поряд із доповненням та уточненням атрибуції творів, дані з облікової картки автора Дирекції містять інформацію про «Портрет Хрущова» (1947) Т. Яблонської [4; 3]. Цей факт спростовує твердження науковців, що художниця ніколи не писала портрети вождів [6; 24].

Головним завданням Дирекції є не лише облік та рух художніх творів, а й виставкова діяльність і створення широкомасштабних виставкових проєктів. Виставкова діяльність художника – одна з головних запорук успіху та самоствердження. Структура Дирекції художніх виставок України змінювалась із часом, але з початку 1944 р. мала відділи стаціонарних і пересувних виставок, відділ фондів, із 1953 р. структура доповнюється відділом графіки та відділом живопису [2]. Нині Дирекція має в своєму складі структурні підрозділи, порядок діяльності яких, за статутом організації, визначається на підставі положень, затверджених директором цієї структури [7; 9]. Саме завдяки наполегливій праці та повній взаємодії структурних підрозділів створюються масштабні виставкові проєкти.

Серед значних виставкових проєктів останнього десятиріччя (2011-2019 рр.) включно Дирекцією художніх виставок України організовано значущі для культурного середовища країни проєкти, в кожному з котрих брали участь твори Т. Яблонської. Серед таких виставок, зокрема, мистецький проєкт «Єдина моя Україна» (2011), Художня виставка Національної премії ім. Тараса Шевченка (2011), «Корифеї українського малярства» (2011), «Передчуття свята» (2011), виставка до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка (2014), «Київський міф» (2016), «Титани українського мистецтва» (2019).

Варто виокремити значну мистецьку подію 2017 р., організовану Дирекцією – виставку «Лірика», присвячену 100-річчю з дня народження Тетяни Яблонської, з експозицією всіх 24 творів художниці зі збірки Дирекції. Виставка відбулась у Києві в Національному музеї літератури України та в Черкаському обласному художньому музеї.

Окрім зазначених творів Т. Яблонської, у фондах ДХВУ знаходяться і художні зразки українських митців, пов'язаних з її творчістю, співпрацею та особистими відносинами: доньки художниці Гаяне Атаян, чоловіка Армена Атаян, сестри Олени Нилівни Яблонської. Наявність творів родинної спадщини у Дирекції художніх виставок України розширює межі дослідження кола митців та співавторів творчого процесу відомої української художниці.

Висновки. Завдяки роботі Дирекції художніх виставок сформовано «золотий запас» творчого доробку Т. Яблонської в музейних збірках України. Сформована в радянські часи система відбору та закупівлі творів закладом культури та мистецтва Дирекцією художніх виставок надавала можливість художникам реалізовувати свої твори, мати можливість замовлень та підтримки з боку держави. На сьогодні не існує централізованої державної моделі закупівлі творів художників для музейних колекцій, деякі роботи останніх років творчості авторки надано в дар музеям завдяки плідній співпраці Гаяне Атаян із музеями України, окремі твори закуповувались безпосередньо музейними установами за наявністю державного фінансування на виставках мисткині.

Перспективи подальших досліджень полягають у введенні до наукового обігу виявлених уточнень творчого доробку Т. Яблонської, співпрацю з музеями з метою поліпшення науково-дослідної роботи.

Список використаної літератури

1. Владич Л. В. Тетяна Нилівна Яблонська: монографія. Київ : Державне вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1958. 90 с.
2. Дирекція художніх виставок України (1944–1973). *ЦДАМЛМ України (Центр. держ. арх-муз. літ. і мист. України)* Ф. 665. Оп. 1. Т. 1. Арк. 2–3.
3. Мамаєва К. Дирекція художніх виставок. Пройдені рубежі. *Образотворче мистецтво*. Київ. 2016. № 3. С. 94–95.
4. Облікова картка автора: Яблонська Тетяна Нилівна (1917-2005). *Фондово-облікова документація Дирекції художніх виставок України*. 37 с.
5. Про нас. Дирекція художніх виставок України. *Дирекція художніх виставок України* : офіц. веб-сайт. URL: <https://dhvu.at.ua/index/0-11> (дата зверн. 21.11.2021).
6. Складенко Г. Українські художники: з відлиги до незалежності. Книга перша. Київ : ArtHuss, 2018. 280 с.
7. Статут Дирекції художніх виставок України: затв. наказом М-ва культури та інформаційної політики України від 25.05.2020 р. № 1815. *Дирекція художніх виставок України*. 2020. 13 с.

8. Тетяна Яблонська : кат. вист. / Мін. культ. і мист. Укр., Нац. худ. муз., Дир. худ. вист. Укр., Укр. акад. мист., Спіл. худ. Укр., Фонд спр. розв. мист. Укр.; упоряд.: Г. Атаян, Г. Пригода. Київ. 1997. 94 с.

9. Т. Яблонська. До 100-річчя від Дня народження. Лірика : кат. вист. / Мін. культ. Укр., Дир. худ. вист. Укр., Нац. муз. літ. Укр. Київ. 2017. 32 с.

References

1. Vladych L. V. Tetyana Nylivna Yablons'ka : monohrafiya. Kyiv : Derzhavne vydavnytstvo obrazotvorchoho mystetstva i muzychnoyi literatury URSR, 1958. 90 s.

2. Dyrektsiia khudozhnikh vystavok Ukrainy (1944–1973). *TsDAMLM Ukrainy (Tsent. derzh. arkh-muz. lit. i myst. Ukrainy)*. F. 665. Op. 1. T. 1. Ark. 2–3.

3. Mamaieva K. Dyrektsiia khudozhnikh vystavok. Proideni rubezhi. *Obrazotvorche mystetstvo*. Kyiv. 2016. № 3. S. 94–95.

4. Oblikova kartka avtora Yablonska Tetiana Nylivna (1917-2005). *Fondovo-oblikova dokumentatsiia Dyrektzii khudozhnikh vystavok Ukrainy*. 37 s.

5. Pro nas. Dyrektsiia khudozhnikh vystavok Ukrainy. *Dyrektsiia khudozhnikh vystavok Ukrainy* : ofits. vebсайт. URL: <https://dhvu.at.ua/index/0-11> (data zvernennia: 21.11.2021).

6. Skliarenko H. Ukrainski khudozhnyky: z vidlyhy do nezalezhnosti. Kn. 1. Kyiv : ArtHuss, 2018. 280 s.

7. Statut Dyrektzii khudozhnikh vystavok Ukrainy : zatv. nakazom M-va kultury ta informatsiinoi polityky Ukrainy vid 25.05.2020 r. №1815. *Dyrektsiia khudozhnikh vystavok Ukrainy*. 2020. 13 s.

8. Tetiana Yablonska : kat. vyst. / Мін. kult. і мист. Укр., Nats. Khud. Muz., Dyr. khud. vyst. Укр., Укр. акад. мист., Spil. Khud. Ukr., Fond spr. rozv. myst.Ukr.; uporiad: H. Ataian, H. Pryhoda. Kyiv. 1997. 94 s.

9. T. Yablonska. Do 100-richchia vid Dnia narodzhennia. Liryka : kat. vyst. / Мін. kult. Укр., Dyr. khud. vyst. Укр., Nats. muz. lit. Укр. Kyiv. 2017. 32 s.

ARTWORKS BY TETIANA YABLONSKA IN THE COLLECTION OF THE DIRECTORATE OF ART EXHIBITIONS OF UKRAINE

Sytnyk Iryna – postgraduate student, Institute of Arts,
Borys Grinchenko Kyiv University

This study examines the creative heritage of Ukrainian artist Tetiana Yablonska (1917–2005) in the collection of the Directorate of Art Exhibitions of the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine (Directorate). Most of the works by the artist, which formed an important part of the museum collections of Ukraine, passed through the Directorate. Applying historical, chronological and cultural methods, the paper analyses information regarding the presence of works by Tetiana Yablonska in the Directorate's collections, chronology of their transfer to collections of Ukrainian museums, reveals inconsistency in museums' inventory cards as to the attribution of particular canvases. Having analysed the records of the Directorate of Art Exhibitions of Ukraine, this study restored names and dates of artworks by Tetiana Yablonska in the National Art Museum of Ukraine and Kharkiv Art Museum.

Key words: Tetiana Yablonska, Ukrainian art, Directorate of Art Exhibitions of Ukraine, attribution of artworks, museum collections.

UDK 75.071.1:069.426(477)

ARTWORKS BY TETIANA YABLONSKA IN THE COLLECTION OF THE DIRECTORATE OF ART EXHIBITIONS OF UKRAINE

Sytnyk Iryna – postgraduate student, Institute of Arts,
Borys Grinchenko Kyiv University

The aim of this paper is to explore. The aim of this paper is to explore the creative heritage of Tetiana Yablonska (1917-2005) contained in the collections of the Directorate of Art Exhibitions of the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine (DAEU) and, accordingly, to clarify the attribution of particular works which had been given to museum art collections.

Research methodology. The analysis of archival material, particularly record cards and acts of the Directorate, revealed inaccuracies in names and dates of paintings contained in museums of Kyiv and Kharkiv. Exhibition catalogues were added to analytical materials which allowed to bring attribution of artworks into accord.

Results. It was established that the Directorate of Art Exhibitions of Ukraine contains 24 works by Tetiana Yablonska, which had been received during 1986-2001, whereof 23 are paintings created in the period between 1952 and 1995 and 1 is a pastel drawing dated 2001. The total number of works by the artist the circulation of which was registered by the Directorate between 1945 and 2004 amounts to 262 canvases. The largest number of works was received by the Kyiv National Art Museum: 86 paintings and 23 drawings from the period between 1938 and 1999. According to the DAEU's records, the missing attribution of works contained in collections of Ukrainian museums has been restored. Inventory cards of the Kyiv National Museum of Ukraine have been supplemented with the following data: the date of creation of the paintings *Boats on the Dnipro* (1948) and *Old House. A Sketch* (1979); *A Sketch to the painting Grain. A Girl with a Sack* (1948); the original author's title of the work *Leaves of a Poplar – Poplar Leaves*, has been revealed.

Novelty. For the first time, this study examines and systemizes the body of archival materials of the Directorate of Art Exhibitions related to the acquisition and further distribution of works by Tetiana Yablonska among the museums of Ukraine.

The practical significance. The materials of this study are crucially important for the academic community as they provide documented evidence of the complex processes of relocation of artworks and propose ways of further research of attribution of artworks.

Key words: Tetiana Yablonska, Ukrainian art, Directorate of Art Exhibitions of Ukraine, attribution of artworks, museum collections.

Надійшла до редакції 1.04.2022 р.